

VỀ CÔNG TÁC THU – CHI NGÂN SÁCH NHÀ NƯỚC TẠI HUYỆN KHOÁI CHÂU, TỈNH HƯNG YÊN

Lê Thị Hồng Quyên, Lê Phương Trà
Trường Đại học Sư phạm Kỹ thuật Hưng Yên

Ngày tòa soạn nhận được bài báo: 23/07/2018

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 24/08/2018

Ngày bài báo được duyệt đăng: 08/09/2018

Tóm tắt:

Ngân sách huyện là một cấp trong hệ thống Ngân sách nhà nước. Ngân sách huyện gắn liền với việc thực hiện chức năng, nhiệm vụ chính quyền nhà nước cấp huyện, có vai trò cung cấp phương tiện vật chất để chính quyền cấp huyện hoạt động, đồng thời là một công cụ thực hiện quản lý toàn diện các hoạt động kinh tế - xã hội, giữ vững an ninh - quốc phòng tại địa phương. Khoái Châu là một huyện có quy mô dân số và diện tích lớn nhất tỉnh Hưng Yên. Hoạt động sản xuất kinh doanh của huyện chủ yếu là sản xuất nông nghiệp, nguồn thu ngân sách hạn chế trong khi đó nhu cầu chi cho phát triển là rất lớn. Do vậy, hoạt động thu - chi ngân sách nhà nước càng cần phải được chú trọng để bồi dưỡng, khai thác các nguồn thu đồng thời sử dụng hợp lý các khoản chi nhằm thúc đẩy hoạt động kinh tế - xã hội trên địa bàn huyện phát triển, nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân.

Từ khóa: Ngân sách nhà nước cấp huyện, thu và chi ngân sách.

1. Đặt vấn đề

Trong hệ thống tài chính thống nhất, Ngân sách nhà nước là khâu tài chính tập trung giữ vị trí chủ đạo. Ngân sách nhà nước cũng là khâu tài chính được hình thành sớm nhất, nó ra đời, tồn tại và phát triển gắn liền với sự ra đời của hệ thống quản lý Nhà nước và sự phát triển của nền kinh tế hàng hoá, tiền tệ.

Ngân sách Nhà nước là một nhân tố quan trọng trong điều hành kinh tế vĩ mô. Hệ thống Ngân sách Nhà nước bao gồm Ngân sách Trung ương và Ngân sách Địa phương. Trong những năm qua, công tác thu - chi ngân sách trên địa bàn huyện Khoái Châu tỉnh Hưng Yên đã có những chuyển biến tích cực. Hoạt động thu - chi ngân sách, một mặt, gắn liền với đặc điểm phát triển kinh tế - xã hội của huyện, mặt khác, thông qua công tác quản lý thu - chi ngân sách tại địa phương mà góp phần thực hiện chủ trương chính sách của Đảng bộ, Chính quyền và phục vụ cho việc phát triển kinh tế - xã hội, nâng cao đời sống nhân dân.

Bên cạnh kết quả đạt được, công tác thu - chi ngân sách của huyện vẫn còn các hạn chế cần phải khắc phục. Thu ngân sách vẫn chưa bao quát hết các nguồn thu trên địa bàn, vẫn còn tình trạng thất thu, nguồn thu còn hạn chế... Hiệu quả chi ngân sách còn thấp, chi đầu tư còn dàn trải, thiếu tập trung gây lãng phí và thất thoát Ngân sách nhà nước.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Ngân sách địa phương, nội dung thu - chi ngân sách cấp huyện

* Các cấp ngân sách địa phương

Ngân sách địa phương hay Ngân sách Nhà

nước địa phương (NSDP hay NSNN ĐP) bao gồm ngân sách của đơn vị hành chính các cấp, có Hội đồng Nhân dân và Ủy ban Nhân dân. Theo đó, NSDP bao gồm:

- Ngân sách tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương (gọi chung là ngân sách tỉnh).
- Ngân sách huyện, quận, thị xã, thành phố thuộc tỉnh (gọi chung là ngân sách huyện).
- Ngân sách các xã, phường, thị trấn (gọi chung là ngân sách xã).

Trong phạm vi bài viết tập trung vào ngân sách cấp huyện.

* Nội dung thu, chi ngân sách cấp huyện

Nội dung phân định nhiệm vụ thu, chi của ngân sách huyện bao gồm sau đây:

Nguồn thu ngân sách

- Các khoản thu ngân sách địa phương được hưởng 100%: Thuế nhà, đất; Thuế tài nguyên, không kể thuế tài nguyên thu từ hoạt động dầu khí; Thuế môn bài; Thuế chuyển quyền sử dụng đất; Thuế sử dụng đất nông nghiệp; Tiền sử dụng đất; Tiền cho thuê đất, thuê mặt nước (không kể tiền thuê mặt nước thu từ hoạt động dầu khí); Tiền đền bù thiệt hại đất; Tiền cho thuê và bán nhà ở thuộc sở hữu nhà nước; Lệ phí trước bạ; Thu từ hoạt động số số kiến thiết; Thu nhập từ vốn góp của ngân sách địa phương, tiền thu hồi vốn của ngân sách địa phương tại các cơ sở kinh tế, thu từ Quỹ dự trữ tài chính của cấp tỉnh theo quy định; Viện trợ không hoàn lại của các tổ chức, cá nhân ở nước ngoài trực tiếp cho địa phương theo quy định của pháp luật; Phần nộp ngân sách theo quy định của pháp luật từ các khoản phí, lệ phí do các cơ quan, đơn vị thuộc địa phương tổ chức thu, không kể lệ phí xăng, dầu và lệ phí trước

bạ; Thu từ quỹ đất công ích và thu hoa lợi công sản khác; Phần nộp ngân sách theo quy định của pháp luật từ các khoản thu sự nghiệp của các đơn vị do địa phương quản lý; Huy động từ các tổ chức, cá nhân theo quy định của pháp luật; Đóng góp tự nguyện của các tổ chức, cá nhân ở trong và ngoài nước; Thu từ huy động đầu tư xây dựng các công trình kết cấu hạ tầng theo quy định; Thu kết dư ngân sách địa phương; Các khoản phạt, tịch thu và thu khác của ngân sách địa phương theo quy định của pháp luật; Thu bổ sung từ ngân sách cấp trên; Thu chuyển nguồn từ ngân sách địa phương năm trước sang ngân sách địa phương năm sau.

- Các khoản thu phân chia theo tỷ lệ phần trăm (%) giữa ngân sách Tỉnh và ngân sách địa phương theo quy định.

Nhiệm vụ chi ngân sách

- Chi đầu tư phát triển: Đầu tư xây dựng các công trình kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội không có khả năng thu hồi vốn do địa phương quản lý; Đầu tư và hỗ trợ cho các doanh nghiệp, các tổ chức kinh tế, các tổ chức tài chính của Nhà nước theo quy định của pháp luật; Phần chi đầu tư phát triển trong các công trình quốc gia do các cơ quan địa phương thực hiện; Các khoản chi đầu tư phát triển khác theo quy định của pháp luật.

- Chi thường xuyên:

+ Các hoạt động sự nghiệp giáo dục, đào tạo, dạy nghề, y tế, xã hội, văn hoá thông tin văn học nghệ thuật, thể dục thể thao, khoa học và công nghệ, môi trường, các sự nghiệp khác do địa phương quản lý.

+ Các hoạt động sự nghiệp kinh tế do địa phương quản lý: Sự nghiệp giao thông; Sự nghiệp nông nghiệp, thủy lợi, diêm nghiệp và lâm nghiệp; Sự nghiệp thị chính; Các sự nghiệp kinh tế khác.

+ Các nhiệm vụ về quốc phòng, an ninh, trật tự an toàn xã hội do ngân sách địa phương thực hiện theo quy định của Chính phủ.

+ Hoạt động của các cơ quan nhà nước, cơ quan Đảng Cộng sản Việt Nam ở địa phương.

+ Hoạt động của các cơ quan địa phương của Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, Hội cựu chiến binh Việt Nam, Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam, Hội Nông dân Việt Nam, Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh.

+ Hỗ trợ cho các tổ chức chính trị xã hội - nghề nghiệp, tổ chức xã hội, tổ chức xã hội - nghề nghiệp ở địa phương theo quy định của pháp luật.

+ Thực hiện các chính sách xã hội đối với các đối tượng do địa phương quản lý.

+ Phân chi thường xuyên trong các chương trình quốc gia do các cơ quan địa phương thực hiện.

+ Trợ giá theo chính sách của Nhà nước.

+ Các khoản chi thường xuyên khác theo quy định của pháp luật.

- Chi trả gốc, lãi tiền huy động cho đầu tư theo quy định.

- Chi bổ sung quỹ dự trữ tài chính của cấp tỉnh.

- Chi bổ sung cho ngân sách cấp dưới.

- Chi chuyển nguồn ngân sách địa phương năm trước sang ngân sách địa phương năm sau.

2.2. Thực trạng công tác thu - chi NSNN huyện Khoái Châu

** Về thu ngân sách*

Tổng thu ngân sách huyện Khoái Châu có xu hướng biến động không ổn định. Năm 2015, tổng thu ngân sách là 753.370 triệu đồng; năm 2016 là 1.053.344 triệu đồng, tăng 38,9% so với năm 2015; đến năm 2017 tổng thu ngân sách còn 896.836 triệu đồng, giảm 14,5% so với tổng thu ngân sách năm 2016.

Cơ cấu thu NSNN huyện Khoái Châu chủ yếu từ các khoản thu nội địa thường xuyên, trong đó các khoản thu về nhà, đất và khoáng sản luôn chiếm tỷ trọng lớn. Năm 2015 khoản thu này là 112.626 triệu đồng (chiếm 14,95% tổng thu NSNN của huyện), năm 2016 tăng lên 228.607 triệu đồng (chiếm 21,7% tổng thu NSNN của huyện). Trong các khoản thu này, chủ yếu từ thu tiền sử dụng đất (năm 2015 là 106.554 triệu đồng, năm 2016 là 222.830 triệu đồng). Tuy nhiên, đến năm 2017 khoản thu về nhà, đất và khoáng sản chỉ đạt 18.167 triệu đồng (chiếm 2,03% tổng thu NSNN của huyện) giảm 210.440 triệu đồng tương ứng tốc độ giảm là 90,7%. Nguyên nhân do các khoản thu tiền sử dụng đất sụt giảm nghiêm trọng và chỉ đạt 11.345 triệu đồng, việc phụ thuộc nhiều vào nguồn thu tiền sử dụng đất dẫn đến bị động trong thu ngân sách hàng năm là một hạn chế trong hiệu quả quản lý, khai thác nguồn thu ngân sách trên địa bàn huyện.

Các khoản thu từ khu vực công thương nghiệp và ngoài quốc doanh có xu hướng tăng trong giai đoạn 2015-2017. Năm 2015, các khoản thu này đạt 36.802 triệu đồng, năm 2016 là 40.015 triệu đồng (tăng 3.213 triệu đồng tương ứng 8,7%), năm 2017 khoản thu này đạt 52.710 triệu đồng (tăng 12.695 triệu đồng tương ứng 31,7%). Các khoản thu này chủ yếu từ thuế giá trị gia tăng hàng sản xuất kinh doanh trong nước, thuế thu nhập doanh nghiệp, thuế tài nguyên và thuế môn bài. Điều này chứng tỏ huyện đang thực hiện rất tốt công tác thu thuế và làm tăng thu cho NSNN. Như vậy, trong những năm vừa qua, chính sách phát triển kinh tế - xã hội của huyện đã có những hiệu quả nhất định, trong đó việc coi trọng phát triển công thương nghiệp, dịch vụ ngoài quốc doanh trên địa bàn là một trong

những ưu tiên hàng đầu, tạo cơ sở tốt cho hiệu quả của quản lý thu ngân sách từ nội dung này.

Khoản thu mang chiều hướng triển vọng đó là phí, lệ phí: Thực hiện Luật phí, lệ phí năm 2015; đã thấy rõ việc thu phí, lệ phí cần được khai thác hiệu quả hơn nữa, số thu từ phí, lệ phí năm 2015 là 12.143 triệu đồng, chiếm 1,61% tổng thu ngân sách; năm 2016 là 10.838 triệu đồng, chiếm 0,99% tổng thu ngân sách, giảm 1.305 triệu đồng tương ứng giảm 10,7% so với năm 2015; tuy nhiên năm 2017 khoản thu này đạt 15.410 triệu đồng chiếm 1,72% tổng thu ngân sách, tăng là 4.572 triệu đồng tương ứng tăng 42,18%. Khoản thu từ phí, lệ phí trong thời gian qua có xu hướng tăng nhưng chiếm tỷ trọng không lớn chưa tương xứng với tiềm năng thực tế, nếu được quản lý khai thác hiệu quả, đây sẽ là một khoản đóng góp tích cực vào cải thiện thu ngân sách trên địa bàn, các khoản thu từ nội dung này được bổ sung vào ngân sách huyện 100% và được đầu tư trở

lại phục vụ chính địa điểm thu phí, lệ phí.

Nhìn chung, thu ngân sách trên địa bàn huyện Khoái Châu vẫn chưa được quản lý, khai thác tốt, sự chênh lệch giữa các nội dung thu còn cao, sự ổn định trong từng nội dung thu còn thấp; chưa tự cân đối được thu - chi, trợ cấp từ ngân sách cấp trên qua các năm còn lớn. Năm 2015, thu từ trợ cấp ngân sách cấp trên là 485.988 triệu đồng, chiếm 64,51% tổng thu ngân sách; năm 2016 là 653.429 triệu đồng, chiếm 62,03% tổng thu ngân sách, tăng 167.441 triệu đồng tương ứng với 34,45% so với năm 2015; năm 2017 là 556.242 triệu đồng, giảm 97.187 triệu đồng tương ứng với 14,87% so với năm 2016. Trợ cấp từ ngân sách cấp trên luôn chiếm tỷ trọng cao trong tổng thu ngân sách của huyện, chứng tỏ hiệu quả quản lý thu ngân sách của huyện Khoái Châu còn nhiều hạn chế, thu ngân sách còn phụ thuộc nhiều vào thu trợ cấp từ ngân sách cấp trên để đáp ứng chi ngân sách địa phương.

Bảng 2.1. Tổng hợp thu NSNN huyện Khoái Châu giai đoạn 2015 - 2017

DVT: Triệu đồng

Chỉ tiêu	2015		2016		2017	
	Thực hiện	Tỷ trọng (%)	Thực hiện	Tỷ trọng (%)	Thực hiện	Tỷ trọng (%)
Tổng thu NSNN	753.370	100%	1.053.344	100%	896.837	100%
A. Thu NSNN trên địa bàn	210.217	27,90%	343.233	32,59%	162.344	18,10%
I. Thu nội địa thường xuyên	206.280	27,38%	340.272	32,30%	161.006	17,95%
1. Thu từ kinh tế quốc doanh	417	0,06%	266	0,03%	392	0,04%
2. Thu từ doanh nghiệp đầu tư nước ngoài	6	0,0008%	3	0,0003%	8	0,0009%
3. Thu từ khu vực công thương nghiệp - Ngoài quốc doanh	36.802	4,88%	40.015	3,80%	52.710	5,88%
4. Thuế sử dụng đất nông nghiệp		0,00%		0,00%		0,00%
5. Thuế thu nhập cá nhân	4.633	0,61%	6.767	0,64%	20.063	2,24%
6. Lệ phí trước bạ	22.715	3,02%	35.889	3,41%	30.022	3,35%
8. Thu phí, lệ phí	12.143	1,61%	10.383	0,99%	15.410	1,72%
9. Các khoản thu về nhà, đất và khoáng sản	112.626	14,95%	228.607	21,70%	18.167	2,03%
10. Thu tại xã	13.538	1,80%	14.153	1,34%	19.572	2,18%
11. Thu khác ngân sách	3.401	0,45%	4.190	0,40%	4.661	0,52%
V. Các khoản huy động đóng góp	3.936	0,52%	2.960	0,28%	561	0,06%
VII. Các khoản thu không có trong công thức					777	0,09%
c. Thu chuyển giao ngân sách	485.988	64,51%	653.429	62,03%	556.242	62,02%
<i>Trong đó: Từ cấp trên</i>	<i>485.988</i>	<i>64,51%</i>	<i>653.429</i>	<i>62,03%</i>	<i>556.242</i>	<i>62,02%</i>
D. Thu chuyển nguồn từ ngân sách năm trước			1.040	0,10%	4.162	0,46%
E. Thu kết dư ngân sách	57.165	7,59%	55.642	5,28%	174.090	19,41%

(Nguồn: số liệu Phòng Tài chính - Kế hoạch, UBND huyện Khoái Châu)

* Về chi ngân sách

Tổng chi ngân sách huyện Khoái Châu có xu hướng biến động không đều, năm 2015, tổng chi ngân sách là 1.327.012 triệu đồng. Năm 2016, tổng chi đạt 1.538.627 triệu đồng, tăng 211.615 triệu đồng tương ứng với tăng 1,59% so với năm 2015. Đến năm 2017, con số này giảm xuống còn 1.485.034 triệu đồng (giảm 53.593 triệu đồng tương ứng giảm 3,4% so với năm 2016).

Cơ cấu chi, huyện Khoái Châu đã tập trung vào chi thường xuyên phục vụ trực tiếp cho hoạt động sự nghiệp kinh tế, sự nghiệp văn xã và bộ máy quản lý hành chính. Năm 2015, chi thường xuyên là 680.543 triệu đồng, chiếm 51,28% tổng chi; năm 2017 là 741.949 triệu đồng, chiếm 48,22% tổng chi; năm 2017 là 772,028 triệu đồng, chiếm 51,99% tổng chi. Trong các khoản mục chi thường xuyên, huyện đã tập trung vào chi cho ngành giáo dục - đào tạo và dạy nghề theo đúng chủ trương, chính sách phát triển kinh tế - xã hội mà Đảng bộ, chính quyền đề ra, nên chi cho giáo dục - đào tạo và dạy nghề của ngân sách huyện Khoái Châu là chiếm tỷ trọng lớn nhất trong chi thường xuyên, năm 2015 chi cho giáo dục - đào tạo là 320.536 triệu đồng, chiếm 24,15% tổng chi; năm 2016 là 353.143 triệu đồng, chiếm 22,95% tổng chi; năm 2017 là 350.594 triệu đồng, chiếm 23,61% tổng chi; nên có thể thấy rằng đây là một chủ trương đúng đắn, tạo điều kiện thuận lợi cho việc phát triển kinh tế - xã hội cho huyện nhưng cũng gây áp lực lớn lên ngân sách.

Khoản chi chiếm tỷ trọng lớn thứ hai trong tổng chi của huyện Khoái Châu là chi đầu tư phát triển chủ yếu là chi đầu tư xây dựng cơ bản các công trình kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội trên địa bàn do huyện quản lý. Năm 2015 chi đầu tư phát triển của huyện Khoái Châu là 160.478 triệu đồng, chiếm 12,09% tổng chi ngân sách; năm 2016 là 139.960

triệu đồng, chiếm 9,1% tổng chi ngân sách, năm 2017 là 156.752 triệu đồng, chiếm 10,56% tổng chi ngân sách. Việc đầu tư cao cho chi đầu tư phát triển là một quá trình tất yếu cho những huyện thuần nông trên địa bàn tỉnh, hình thành và phát triển cơ sở hạ tầng nông thôn, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội.

Nội dung chi chiếm tỷ trọng đứng thứ ba trong chi thường xuyên của huyện là chi quản lý hành chính. Năm 2015, chi quản lý hành chính là 123.784 triệu đồng, chiếm 9,33% tổng chi ngân sách; năm 2016 là 139.647 triệu đồng, chiếm 9,08% tổng chi ngân sách; năm 2017 là 153.725 triệu đồng, chiếm 10,35% tổng chi ngân sách. Như vậy, mức chi quản lý hành chính của huyện Khoái Châu chiếm tỷ trọng cao và liên tục tăng qua các năm, do chịu ảnh hưởng mạnh của các Quyết định tăng lương cơ bản của Chính Phủ qua các năm trong khi chưa thực sự tinh giảm biên chế, cải cách, thu gọn bộ máy hành chính, hạn chế các khoản chi tiếp khách, hội họp, khánh tiết, sử dụng xe công, ... Với mức chi như vậy, chứng tỏ hiệu quả quản lý chi ngân sách trong nội dung này của huyện còn nhiều hạn chế.

Trong tổng chi ngân sách huyện Khoái Châu, một nội dung chi rất quan trọng, chiếm tỷ trọng lớn khác là chi chuyên giao ngân sách cấp dưới. Năm 2015, chi chuyên giao ngân sách cấp dưới là 485.988 triệu đồng, chiếm 36,62% tổng chi ngân sách; năm 2016 là 653.430 triệu đồng, chiếm 42,47% tổng chi ngân sách, năm 2017 là 556.242 triệu đồng, chiếm 37,46% tổng chi ngân sách. Đây là một nội dung chi cho ngân sách địa phương cấp dưới bù đắp thiếu hụt cân đối thu - chi và nội dung này tương đối ổn định, chiếm tỷ trọng khá cao qua các năm nghiên cứu và nó cũng chứng tỏ hiệu quả quản lý NSNN cấp xã hiện nay trên địa bàn huyện Khoái Châu còn nhiều hạn chế.

Bảng 2.2. Tổng hợp chi ngân sách trên huyện Khoái Châu giai đoạn 2015 - 2017

DVT: Triệu đồng

Chỉ tiêu	Năm 2015		Năm 2016		Năm 2017	
	Thực hiện	Tỷ trọng (%)	Thực hiện	Tỷ trọng (%)	Thực hiện	Tỷ trọng (%)
Tổng chi	1.327.012	100%	1.538.627	100%	1.485.034	100%
A. Chi Ngân sách nhà nước	841.022	63,38%	881.912	57,32%	928.791	62,54%
I. Chi đầu tư phát triển	160.478	12,09%	139.960	9,10%	156.752	10,56%
Trong đó: Chi đầu tư XDCB	160.478	12,09%	139.960	9,10%	156.752	10,56%
III. Chi trả nợ lãi, phí	1	0,0001%	2,8	0,0002%	10,1	0,0007%
IV. Chi thường xuyên	680.543	51,28%	741.949	48,22%	772.028	51,99%
1. Chi quốc phòng	7.419	0,56%	7.314	0,48%	11.344	0,76%

2. Chi an ninh	5.630	0,42%	6.858	0,45%	7.386	0,50%
4. Chi sự nghiệp giáo dục đào tạo, dạy nghề	320.536	24,15%	353134	22,95%	350.594	23,61%
5. Chi sự nghiệp y tế	30.657	2,31%	32.396	2,11%	30.507	2,05%
6. Chi dân số và kế hoạch hoá gia đình	513	0,04%	414	0,03%	122	0,01%
7. Chi sự nghiệp khoa học và công nghệ	1.114	0,08%	1585	0,10%	1836	0,12%
8. Chi sự nghiệp văn hoá thông tin	6.489	0,49%	8927	0,58%	8024	0,54%
9. Chi sự nghiệp phát thanh, truyền hình, thông tấn	2.871	0,22%	3.458	0,22%	3.200	0,22%
10. Chi sự nghiệp thể dục thể thao	127	0,01%	81	0,01%	2.408	0,16%
11. Chi sự nghiệp đảm bảo xã hội	150.085	11,31%	155.518	10,11%	169.584	11,42%
12. Chi sự nghiệp kinh tế	19.272	1,45%	22.960	1,49%	28.067	1,89%
13. Chi sự nghiệp bảo vệ môi trường	100	0,01%			274	0,02%
14. Chi quản lý hành chính, Đảng, đoàn thể	123.784	9,33%	139.647	9,08%	153.725	10,35%
16. Chi khác ngân sách	11.946	0,90%	9.653	0,63%	4.956	0,33%
B. Chi chuyển giao ngân sách	485.988	36,62%	653.430	42,47%	556.242	37,46%
Trong đó: Bổ sung ngân sách cấp dưới	485.988	36,62%	653.430	42,47%	556.242	37,46%
C. Chi trả nợ gốc	2	0,0002%	6,4	0,0004%	0,9	0,0001%

(Nguồn: số liệu Phòng Tài chính - Kế hoạch, UBND huyện Khoái Châu)

2.3. Đánh giá hoạt động thu - chi Ngân sách nhà nước huyện Khoái Châu

2.3.1. Kết quả đạt được

- Về thu Ngân sách Nhà nước:

Công tác thu NSNN của huyện Khoái Châu luôn sử dụng các biện pháp thích hợp để đảm bảo thu đúng, thu đủ và kịp thời; Các biện pháp thu đã được áp dụng một cách linh hoạt và mềm dẻo, phù hợp với những diễn biến khách quan của tình hình hoạt động sản xuất kinh doanh trên cơ sở tuân thủ các Luật thuế đã ban hành.

Việc xây dựng thuế đã dựa trên các văn bản pháp luật hiện hành về thuế, kế hoạch phát triển kinh tế nói chung và kế hoạch phát triển sản xuất kinh doanh ở từng cơ sở nộp thuế, các chính sách, chế độ quản lý kinh tế của Nhà nước đã ban hành, tình hình tài chính ngân sách của Nhà nước trong năm kế hoạch, đặc biệt là yêu cầu động viên nguồn thu vào NSNN.

- Về chi Ngân sách Nhà nước:

+ Chi đầu tư xây dựng cơ bản: Các công trình thuộc huyện quản lý đã được thực hiện tương đối tốt trình tự, thủ tục xây dựng cơ bản theo Luật xây dựng. Các khâu từ lập dự án khả thi, thẩm định dự toán, giao thầu, tổ chức nghiệm thu và thanh quyết toán công trình được thực hiện tốt theo quy định, các huyện, thành phố thực hiện triển khai phân bổ vốn đầu tư xây dựng cơ bản được phân cấp ngay từ đầu năm cho các dự án công trình.

Phòng Tài chính - Kế hoạch của huyện đã có sự phối hợp chặt chẽ với các ngành liên quan, trong đó đặc biệt là Phòng Công thương, thực hiện xuất toán những khoản thu không đúng thiết kế dự toán, góp phần chống thất thoát trong lĩnh vực xây dựng cơ bản, tiết kiệm chi cho ngân sách.

+ Chi thường xuyên: Kế hoạch chi thường xuyên là một bộ phận rất quan trọng của kế hoạch chi ngân sách của huyện, do đó khi lập kế hoạch chi

thường xuyên của huyện căn cứ chủ trương của Nhà nước về duy trì, phát triển các hoạt động thuộc bộ máy quản lý hành chính nhà nước, các hoạt động sự nghiệp, hoạt động quốc phòng, an ninh và các hoạt động khác trong từng giai đoạn nhất định; bởi dựa vào các căn cứ này sẽ giúp cho việc xây dựng kế hoạch chi thường xuyên của NSNN có cách nhìn tổng thể về mục tiêu mà NSNN phải hướng tới.

Kế hoạch chi thường xuyên đã dựa vào các chỉ tiêu kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, đặc biệt là các chỉ tiêu có liên quan trực tiếp đến việc cấp phát kinh phí chi thường xuyên của NSNN kỳ kế hoạch. Thẩm tra tính đúng đắn, hiện thực, tính hiệu quả của các chỉ tiêu thuộc kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội. Trên cơ sở đó, có kiến nghị điều chỉnh lại các chỉ tiêu của kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội cho phù hợp.

Xây dựng kế hoạch chi thường xuyên đã dựa vào khả năng nguồn kinh phí có thể đáp ứng cho nhu cầu chi thường xuyên kỳ kế hoạch, các chính sách chế độ chi thường xuyên của NSNN hiện hành và dự đoán những điều chỉnh hoặc thay đổi có thể xảy ra trong kỳ kế hoạch, kế hoạch chi thường xuyên đã được thực hiện đúng về trình tự thời gian.

2.3.2. Những hạn chế

* Thu ngân sách

Tình hình sản xuất kinh doanh của hầu hết các ngành, các lĩnh vực của huyện còn gặp khó khăn với đặc thù là một huyện nằm ở trung tâm Đồng Bằng Sông Hồng, gần các trung tâm kinh tế lớn của khu vực phía Bắc nhưng vẫn là một huyện thuần nông, đa phần các hộ sản xuất kinh doanh cá thể vẫn mang tính nhỏ, lẻ, thời vụ; do vậy, công tác quản lý thu thuế môn bài, thuế giá trị gia tăng, thuế thu nhập doanh nghiệp gặp nhiều khó khăn; công tác quản lý hộ sản xuất kinh doanh cá thể phức tạp, số hộ sản xuất kinh doanh cá thể không thực hiện nghĩa vụ nộp thuế còn tương đối phổ biến.

Sự kết hợp giữa đội thuế và hội đồng tư vấn thuế ở xã, thị trấn còn nhiều hạn chế; tình trạng khoán thu cho đội thuế còn tương đối phổ biến. Công tác nắm bắt số lượng hộ sản xuất kinh doanh cá thể chưa thực sự hiệu quả, bám sát thực tế hiện nay tại các địa phương nên việc quản lý khai thác nguồn thu từ những đối tượng này còn chưa hiệu quả.

* Chi ngân sách

- Chi thường xuyên:

Chi ngân sách ở một số cơ quan, đơn vị, xã, phường, thị trấn còn chưa thực hiện đúng chế độ tài chính và chưa có hiệu quả. Một số xã, phường, thị trấn chi không đúng như dự toán nhưng cũng không đề nghị điều chỉnh. Giữa dự toán và thực hiện dự toán có sự chênh lệch lớn, nhưng vẫn chưa được sự

chấp nhận quyết toán. Điều này là trái với quy định của Luật Ngân sách Nhà nước.

Các đơn vị sử dụng NSNN chưa thực hiện các chế độ chính sách chi tiêu một cách nghiêm túc như công tác phí, chi tiêu hội nghị, ... nhiều cuộc hội thảo, hội nghị còn nặng hình thức, đặc biệt chi hành chính nhiều nội dung không thiết thực. Các khoản chi thường xuyên của nhiều đơn vị chưa thực hiện đúng chế độ chứng từ, hoá đơn theo quy định. Nhiều đơn vị chi tiêu với số tiền lớn nhưng chỉ có chứng từ viết tay (không hợp lệ) vẫn được thanh quyết toán (theo quy định mua hàng có giá trị trên 100.000 đồng phải có hoá đơn thuế giá trị gia tăng).

Nguồn thu ngân sách trong năm không đều đặn, tập trung vào cuối năm, lúc cần thì không có tiền để chi làm ảnh hưởng đến triển khai thực hiện nhiệm vụ trong năm kế hoạch. Cuối năm khi có đủ nguồn thu thì cấp cho đủ kế hoạch, dẫn đến chi tiêu không hợp lý, xảy ra tình trạng chạy khối lượng, nghiệm thu khống khối lượng trong xây dựng cơ bản. Trong chi thường xuyên vẫn còn tình trạng tìm mọi cách hợp lý hoá chứng từ để sử dụng hết kinh phí, gây thất thoát ngân sách.

Một số ngành nghề chưa có định mức chi tiêu, định mức kinh tế kỹ thuật hoặc sử dụng định mức của ngành khác có loại hình tương tự nên công việc lập dự toán cấp phát kinh phí, kiểm soát chi tiêu thiếu căn cứ pháp lý.

- Chi cho đầu tư xây dựng cơ bản:

Trong thời gian qua huyện Khoái Châu về cơ bản đã xác định đúng hướng để đầu tư, đồng thời đã cân đối được nguồn vốn đầu tư. Tuy nhiên vẫn đề còn nhiều bất cập chính là ở việc quy hoạch, bố trí kế hoạch vốn đầu tư, phân kỳ đầu tư chung của huyện và cụ thể hoá cho từng dự án, từng ngành để sớm đưa dự án vào hoạt động. Đầu tiên là khâu ghi chi tiêu kế hoạch vốn đầu tư của tỉnh hàng năm còn mang tính chất dàn trải, "xin cho" quá lớn. Nhiều khoản chi mang tính chất đầu tư xây dựng cơ bản như chi từ nguồn bảo dưỡng đường xá, sửa chữa lớn các cơ quan, đơn vị hành chính, sự nghiệp, vẫn chưa được quản lý theo điều lệ quản lý đầu tư và xây dựng cơ bản của nhà nước, gây lãng phí và thất thoát. Chi ngân sách cho đầu tư xây dựng cơ bản thông qua kênh cấp phát, thường chia nhỏ, dàn trải. Nguyên nhân một phần do sản phẩm xây dựng cơ bản dở dang hàng năm lớn, một phần do chỉ tiêu kế hoạch thông báo chậm, thủ tục đầu tư xây dựng cơ bản phức tạp, dự án và nguồn vốn đầu tư cho dự án không đi song song với nhau dẫn đến kéo dài, đồng nghĩa với lãng phí, thất thoát, vi phạm điều lệ quản lý vốn đầu tư xây dựng cơ bản. Nói tóm lại hiệu quả sử dụng vốn ngân sách trong nội dung chi đầu tư phát triển không cao.

3. Kết luận và đề xuất giải pháp

Hoạt động thu - chi ngân sách huyện Khoái Châu trong thời gian gần đây đã có sự chuyển biến rõ rệt, thể hiện các khoản thu - chi của huyện phù hợp với mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội của Đảng và Nhà nước. Bên cạnh đó, đi vào cụ thể hoạt động thu - chi vẫn còn nhiều tồn tại cần phải khắc phục. Trong các khoản thu, vẫn chưa khai thác hết tiềm năng từ thu tiền sử dụng đất, khoáng sản... Các khoản chi còn nhiều khoản chưa hợp lý, gây lãng phí và thất thoát NSNNĐP. Từ đó, bài viết gợi ý đề xuất một số giải pháp nhằm hoàn thiện công tác quản lý thu - chi ngân sách huyện Khoái Châu thời gian tới.

Các giải pháp tăng cường khai thác, sử dụng, bồi dưỡng nguồn thu NSNNĐP: Tiếp tục thực hiện cải cách hành chính và cải thiện môi trường kinh doanh, tạo thuận lợi và hỗ trợ tích cực cho sản xuất kinh doanh phát triển, chú ý tháo gỡ khó khăn cho các hộ gia đình nông nghiệp, tiểu thủ công nghiệp, các doanh nghiệp nhỏ và vừa; đẩy mạnh tuyên truyền vận động người dân, doanh nghiệp thực hiện nghiêm nghĩa vụ nộp thuế; tăng cường quản lý số lượng các cơ sở và nắm vững tình hình hoạt động sản xuất kinh doanh tại địa bàn, phối hợp chặt chẽ giữa cán bộ thu thuế và hội đồng tư vấn thuế của xã, phường để xác định mức khoản thu sát hợp; chấn chỉnh công tác quản lý tài nguyên và thu thuế tài nguyên, chống khai thác tài nguyên khoáng sản bất

hợp lý, bừa bãi và đồng thời hạn chế thất thoát trong thu thuế tài nguyên.

Các giải pháp tiết kiệm chi NSNN một cách hợp lý và góp phần thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội trên địa bàn: Xây dựng và rà soát dự toán chi ngân sách thường xuyên của các cơ quan, đơn vị, có xã phường, thị trấn; phát hiện, điều chỉnh các khoản chi chưa hợp lý, chi vượt khung, chi không đúng quy định, có biện pháp xử lý hay thu hồi việc thực hiện chi không đúng theo dự toán ban đầu; phân đầu giảm chi quản lý hành chính để tăng chi cho đầu tư phát triển (như chi trực tiếp phục vụ cho hoạt động sự nghiệp kinh tế, sự nghiệp văn hóa xã hội); tăng cường quản lý giám sát, nâng cao hiệu quả chi đầu tư XDCB các công trình kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội, chú trọng từ khâu xây dựng lập quy hoạch, dự án, bố trí kế hoạch vốn đầu tư, phân kỳ đầu tư chung và cụ thể hoá cho từng dự án, từng lĩnh vực để sớm đưa dự án vào hoạt động; chống căn bệnh thành tích, xin cho, lợi ích nhóm và dàn trải thiếu tập trung trong chi tiêu ngân sách nói chung và chi cho đầu tư phát triển...

Lời cảm ơn

Nghiên cứu này được tài trợ bởi Trung tâm Nghiên cứu Ứng dụng Khoa học và Công nghệ, Trường Đại học Sư phạm kỹ thuật Hưng Yên thông qua đề tài mã số UTEHY.T006.P1718.03

Tài liệu tham khảo

- [1]. Quốc hội nước Cộng hoà xã hội chủ nghĩa Việt Nam, Luật Ngân sách Nhà nước số 83/2015/QH13.
- [2]. Cục Thống kê Hưng Yên (2015, 2016, 2017), Niên giám thống kê tỉnh Hưng Yên năm 2015, 2016, 2017.
- [3]. Lê Văn Hưng, Lê Hùng Sơn (2011), Giáo trình Ngân sách Nhà nước, Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội.
- [4]. Ủy ban nhân huyện Khoái Châu (2015, 2016, 2017), Tổng hợp quyết toán ngân sách các năm 2015-2016-2017.
- [5]. Kho bạc nhà nước Khoái Châu – Hưng Yên, Báo cáo thu chi ngân sách nhà nước niên độ 2015-2016-2017.

GOVERNMENT BUDGET REVENUES AND EXPENDITURES OF KHOAI CHAU DISTRICT, HUNG YEN PROVINCE

Abstract:

District budget is one level in the government budget system. District budget is associated with the implementation of the functions and tasks of district authorities. Its role is to provide material facilities for district authorities to maintain their operations, as well as an important tool for them to manage socio-economic activities and maintaining local security. Khoai Chau district is the largest and the most populous district in Hung Yen province. Business activities of the district are mainly agricultural production, which provide a limited budget revenue to the district while the demand for economic development is high. Consequently, government budget revenues and expenditures need more attention so as revenue sources are developed and employed and expenditures are used properly to promote economic activities in the area and improve material and spiritual living standards of the locals.

Keywords: *government budget at district level, government budget revenues and expenditures.*